

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoCsp/36/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121200398
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:6121200398.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom Mýtna 48, Bratislava, proti žalovanému Q. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. M. XXX/X, W., zastúpenému JUDr. Peter Vachan, advokát s.r.o., so sídlom Pavla Mudroňa 1191/5, Žilina, o zaplatenie 1.542,48 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 4Csp/18/2021-98 zo dňa 10. júna 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania m e n í tak, že :

Súd žalobu o zaplatenie 1.542,48 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.542,48 eur od 25.05.2018 do zaplatenia z a m i e t a.

Žalovaný m á nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1.542,48 eur s úrokom s omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.542,48 eur od 25.05.2018 do zaplatenia, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a ustálil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti tohto rozhodnutia vydá súdny úradník. Na odôvodnenie tohto rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 2.023,82 eur s príslušenstvom. Nárok odôvodnil tým, že Všeobecná úverová banka, a.s. (ďalej len ako „VÚB, a.s.“) poskytla žalovanému na základe zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 19.01.2011 úver vo výške 4.800 eur. Z dôvodu neplnenia záväzku VÚB, a.s. vyzvala žalovaného na úhradu omeškaných splátok s upozornením na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti pohľadávky. Žalovaný napriek výzve svoj dlh nezaplatil, preto VÚB, a.s. vyhlásila ku dňu 09.05.2018 predčasnú splatnosť pohľadávky z úveru a oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti pohľadávky bolo žalovanému doručené dňa 17.05.2018. Nakoľko žalovaný v poskytnutej lehote od doručenia tohto oznámenia dlžnú sumu nezaplatil, dostal sa od 25.05.2018 do omeškania. Na základe Rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej medzi VÚB, a.s. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom zo dňa 14.02.2020 a žiadosti o postúpenie a prevod zo dňa 02.03.2020 bola pohľadávka voči žalovanému z titulu nezaplateného úveru na základe úverovej zmluvy postúpená žalobcovi, o čom bol žalovaný upovedomený písomným oznámením. Okresný súd Banská Bystrica vyzval žalobcu, aby uviedol, či súhlasí s vydaním platobného rozkazu iba v časti uloženia

povinnosti zaplatiť 1.542,48 eur, nakoľko zmluvu o spotrebiteľskom úvere vyhodnotil ako bezúročnú bez poplatkov z dôvodu v zmluve nesprávne uvedenej celkovej čiastky, ktorú má žalovaný zaplatiť. Žalobca s uvedeným súhlasil a vo zvyšnej časti došlo k zastaveniu konania. Okresný súd Banská Bystrica v zmysle uvedeného vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal odpor žalovaný. Žalovaný spochybnil overenie bonity klienta, považoval tak úver za bezúročný a právny predchodca žalobcu nebol oprávnený vyžadovať jednorazové splatenie dlžnej sumy. Mal za to, že neboli splnené podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti, keď žalobca nepredložil doručenkú k žiadnej z predložených upomienok a zároveň ani jedna z predložených upomienok nepredstavuje výzvu v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Z dôvodu neplatného zosplatnenia úveru nemôže byť platné ani postúpenie predmetnej pohľadávky. Zmluva o postúpení pohľadávky je neplatným právnym úkonom. Žalovaný tvrdil, že zo strany žalobcu nebola preukázaná existencia adresovanej písomnej výzvy banky na splnenie dlhu, ktorá by predchádzala postúpeniu aspoň 90 dní. Výzvu na úhradu dlhu nenaplňa list zo dňa 02.12.2012. Žalobca nepreukázal platné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti a existenciu výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, nepreukázal ani lehotu 90 dní a neboli splnené podmienky v zmysle citovaného zákonného ustanovenia a žalobca nemá v konaní aktívnu vecnú legitímáciu. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že medzi VÚB, a.s. a žalovaným bola dňa 19.01.2011 uzatvorená zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru, na základe ktorej sa VÚB, a.s. zaviazala poskytnúť žalovanému spotrebiteľský úver na investíciu do nehnuteľnosti. Predmetom zmluvy bol úver vo výške 4.800 eur. Výška splátky bola určená na sumu 69,56 eur, pri 120 mesačných splátkach. Úroková sadzba bola určená vo výške 10,90% a RPMN bola určená vo výške 12,76 %, pri priemernej RPMN ku dňu podpisu úverovej zmluvy vo výške 18,48 %. Celková čiastka, ktorú sa žalovaný zaviazal veriteľovi zaplatiť bola určená vo výške 8.216,23 eur. Konečná splatnosť úveru bola stanovená na 10.01.2021.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), § 7 ods. 1, 2 § 9 ods. 2 písm. j), § 11 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 53 ods. 9, § 565, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách. Súd prvej inštancie za sporné považoval to, či bola pred poskytnutím úveru overená bonita žalovaného, či došlo k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu, resp. či boli splnené podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti dlhu, či boli dodržané podmienky postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách a či je žalobca aktívne legitimovaný. Zákon o spotrebiteľských úveroch v danom čase presne nestanovoval, z akých podkladov má veriteľ vychádzať pri posúdení bonity. Stanovená bola len povinnosť spotrebiteľa poskytnúť veriteľovi údaje potrebné na posúdenie a zároveň bolo veriteľovi umožnené využívať informácie z príslušných databáz. Zo žiadosti o flexipôžičku zo dňa 17.01.2011 vyplýva, že žalovaný uviedol svoj rodinný stav (slobodný, 0 vyživovaných detí), pracovnoprávny status (zamestnávateľ CONTINENTAL MATADOR TRUCK TIRES s.r.o., trvalý pracovný pomer od 08/2001, čistý príjem vo výške 700 eur) a svoje majetkové pomery (vlastníctvo nehnuteľnosti s hypotékou vo výške 52.000 eur, ktorú spláca mesačne vo výške 300 eur). Získaním informácii veriteľ nadobudol potrebné vedomosti o osobnom, rodinnom, sociálnom a majetkovom stave žalovaného ako žiadateľa o poskytnutie úveru. Z uvedeného dôvodu bola bonita žalovaného pred poskytnutím úveru zisťovaná a veriteľ posudzoval schopnosť žalovaného splácať úver. Nenastal stav, kedy by veriteľ nemohol žiadať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, ako dôsledok porušenia tejto povinnosti veriteľa. Pokiaľ ide o splnenie podmienok pre zosplatnenie úveru, medzi stranami sporu bolo právo vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dohodnuté v bode 5. písm. b) zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Žalovaný bol v omeškaní s úhradou dlhu viac ako 3 mesiace a veriteľ upozornil žalovaného listom zo dňa 21.03.2018, ktorý bol žalovanému preukázateľne odoslaný dňa 21.03.2018, pri dodržaní 15 dňovej lehoty pred zosplatnením, že sa dostal do omeškania s úhradou splátok vo výške 221,33 eur a upozornil ho na možnosť zosplatnenia. Podmienky pre zosplatnenie boli splnené. V danom prípade boli splnené zákonné podmienky postúpenia podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, keď predmetom bola pohľadávka, ktorú možno postúpiť, zmluva o postúpení bola uzatvorená v písomnej forme a žalovaný bol v čase postúpenia v omeškaní nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní, a to aj napriek písomnej výzve zo dňa 10.05.201, ktorá bola žalovanému doručená dňa 17.05.2018. Tento list možno považovať za výzvu pred postúpením pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, keďže tento list upozorňuje dlžníka na existenciu pohľadávky banky a upozorňuje na dôsledky nezaplatenia. Postúpenie pohľadávky bolo žalovanému oznámené listom zo dňa 06.03.2020, pričom uvedené oznámenie preukazuje aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu. Okresný súd Banská Bystrica ustálil názor o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch, a to celkovú čiastku, ktorú je potrebné zaplatiť. Súd prvej inštancie sa s uvedeným názorom nestotožnil. Ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j) v spojení s § 11 ods. 1 zákona o

spotrebiteľských úveroch stanovujú, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov len vtedy, keď v zmluve chýba RPMN alebo celková čiastka, ktorú má spotrebiteľ uhradiť, pričom predmetná úverová zmluva tieto zákonné náležitosti obsahuje. Skutočnosť, že údaj o celkovej čiastke, ktorú je povinný spotrebiteľ uhradiť, je uvedený nesprávne, nemá za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Je zrejmé, že zmluva o úvere obsahuje vnútorný rozpor, keď je povinnosťou žalovaného uhradiť 120 splátok po 69,56 eur, čo predstavuje sumu 8.347,20 eur, pričom v zmluve je uvedená celková čiastka na zaplatenie 8.216,23 eur. Keďže v prospech spotrebiteľa je zaplatiť nižšiu sumu, má súd za to, že povinnosťou žalovaného z tejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo hrať splátky po 69,56 eur, avšak len do celkovej úhrady sumy 8.216,23 eur. V zmluve o úvere bola celková výška povinnosti žalovaného vyčíslená na sumu 8.216,23 eur a žalovaný doposiaľ uhradil sumu 5.972,60 eur a nesplnil si povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo výške 2.243,63 eur. Keďže si žalobca podanou žalobou uplatnil len nárok na zaplatenie sumy 1.542,48 eur na istine, žalobe bolo možné a dôvodné vyhovieť. Žalobca si uplatnil aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.542,48 eur od 10.05.2018 (od dátumu vyhotovenia výzvy na predčasné splatenie úveru). V tejto výzve bol žalovaný vyzvaný na predčasné splatenie zostatku úveru v lehote 7 dní odo dňa doručenia výzvy. K omeškaniu žalovaného s celým predčasne zosplateným zostatkom úveru tak došlo až dňa 25.05.2018, po uplynutí dodatočne stanovenej lehoty 7 dní od doručenia predmetnej výzvy (táto výzva bola doručená žalovanému dňa 17.05.2018). Súd žalobcovi priznal úrok z omeškania zo sumy 1.542,48 eur v uplatnenej výške 5 % ročne až od 25.05.2018 do zaplatenia. Vo zvyšku uplatneného úroku z omeškania súd žalobu zamietol. Súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade bol žalobca v (takmer) celom rozsahu úspešný, keď bolo žalobe vyhovieť až na úrok z omeškania v nepatrnej časti. Preto súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokovej časti o zaplatenie 1.542,48 eur a trovách konania, podal včas odvolanie žalovaný. Uviedol, že nesprávne skutkové zistenia vyústili do nesprávneho právneho posúdenia, keď mal súd prvej inštancie za preukázané, že právny predchodca pri poskytnutí úveru postupoval s odbornou starostlivosťou v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., ďalej preukázané splnenie podmienok pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a platné postúpenie pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, resp. mal preukázanú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje, avšak táto povinnosť nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou a aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a riadne ich vyhodnotiť. Veriteľ musí analyzovať spotrebiteľov osobný rozpočet (príjmy a výdavky) vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, vyžaduje teda vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti, pričom nepostačuje zo strany spotrebiteľa len uvedenie výšky príjmov a výdavkov, ale od veriteľa sa vyžaduje, aby poskytnuté informácie analyzoval a vyhodnocoval. Pri získavaní relevantných informácií pritom veriteľ musí vychádzať nielen z informácií dodaných spotrebiteľom, ale aj z informácií, ktoré veriteľ získava z iných dostupných zdrojov, tak aby získal objektívny obraz o finančnej situácii spotrebiteľa. Žalovaný má za to, že právny predchodca žalobcu nepreveril úverovú zaťaženosť v príslušnom registri, nezískal hodnoverné informácie o výdavkoch žalovaného na ubytovanie, stravu, náklady na energie a keďže pri uvádzanom príjme, zníženom a splátku hypotéky vo výške 300 eur poskytol žalovanému úver vo výške 4800 eur, jednoznačne nepostupoval s odbornou starostlivosťou. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/171/2016. Nakoľko veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou, nie je oprávnený požadovať jednorazové splatenie dlhu a vyhlásenie mimoriadnej splatnosti v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka je potrebné považovať za neplatné, čo má za následok nepreukázanie výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 7Cdo/26/2017 a v uznesení sp. zn. 1Obdo/92/2018 uviedol, že pre platné postúpenie bankovej pohľadávky sa vyžaduje pri postúpení pohľadávky, aby podmienky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách boli splnené ku dňu uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávky, resp. v čase postupovania pohľadávky. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktoré sú už splatnými, a to za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškani. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky a musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Žalobca preukazoval splnenie podmienok v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách odkazom na tretiu upomienku, pričom táto upomienka neobsahuje žiadny text, ktorý by dlžníka upozorňoval na možnosť postúpenia pohľadávky, keď táto upomienka predstavuje výzvu v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a nie výzvu v zmysle § 92

ods. 8 zákona o bankách. Taktiež ani výzva na predčasné splatenie úveru nie je výzvou v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách (čo potvrdzuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/151/2018), keď neobsahuje žiadny text, ktorý by dlžníka upozorňoval na možnosť postúpenia pohľadávky, ide teda o oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka a nie o výzvu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Podľa žalovaného za výzvu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách nemožno považovať výzvu pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti ani oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti, keďže neobsahujú upozornenie na postup v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, čo potvrdzuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.05.2020 sp. zn. 1Co/301/2019. Tretiu upomienkou ako aj výzvu na predčasné splatenie úveru treba považovať pre neurčitosť v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka za neplatné právne úkony, keďže v nich nie je jednoznačne uvedené, pre omeškanie s ktorou mesačnou splátkou bola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru. V takom prípade žalobca nepreukázal splnenie podmienok v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách a zároveň, tiež došlo k postúpeniu tzv. živého úveru, keďže neboli splnené podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti. Vzhľadom na uvedené navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne.

4. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP v rozsahu a z dôvodov odvolania žalovaného, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou podanou na súde prvej inštancie domáhal voči žalovanému zaplata sumy 2.023,82 eur s príslušenstvom. Právny predchodca žalobcu (Všeobecná úverová banka, a.s.) poskytol žalovanému spotrebiteľský úver, a to na základe zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 000272011170111 zo dňa 19.01.2011, vo výške 4.800 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať 120 pravidelnými mesačnými splátkami po 69,56 eur, pri RPMN 12,76 %, priemernou RPMN 18,48 %, s úrokovou sadzbou 10,90 %. Celková suma, ktorú mal žalovaný zaplatiť bola vo výške 8.216,23 eur. V žiadosti o poskytnutie úveru žalovaný uviedol, že je vlastníkom nehnuteľnosti a je zamestnaný na trvalý pracovný pomer s mesačným príjmom je vo výške 700 eur. Iný záväzok žalovaného bola v tom čase hypotéka na nehnuteľnosť vo výške 52.000 eur s celkovou mesačnou splátkou vo výške 300 eur. Žalovaný celkovo zaplatil sumu 5.972,60 eur. Listom zo dňa 21.03.2018 (odoslaným žalovanému dňa 21.03.2018) právny predchodca žalobcu upozornil žalovaného, že sa dostal do omeškania s úhradou mesačných splátok a zároveň ho upozornil na možnosť zosplatenia úveru. Následne právny predchodca žalobcu listom zo dňa 10.05.2018 (doručeným žalovanému dňa 17.05.2018) vyhlásil predčasnú splatnosť úveru a upozornil žalovaného na následky nezaplata pohľadávky. Oznámením zo dňa 06.03.2020 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému, že ku dňu 02.03.2020 postúpil pohľadávku voči žalovanému na žalobcu.

7. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje najmä posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa a účelové použitie údajov o sociálno- ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je. Alebo posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

8. S poukazom na citové zákonné ustanovenia odvolací súd konštatuje, že je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta právnym predchodcom žalobcu. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako je tomu aj prejednávanej veci, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, teda § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, Zákon o spotrebiteľských úveroch a ďalšie. Bolo na žalobcov, aby preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal jeho právny predchodca a že si splnil

povinnosti plynúce pre neho, resp. vo vzťahu k jeho právnenému predchodcovi z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch.

9. Odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka. Nepochybne kľúčová je i povinnosť veriteľa využívať verejne dostupné informácie, akými sú napr. štátom publikované údaje o životnom a existenčnom minime podľa zákona č. 110/2006 a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdenými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 2178/2018).

10. Zákon o spotrebiteľských úveroch kladie veriteľovi povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou, ide teda o povinnosť posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Veriteľ musí pritom posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu spotrebiteľa, teda nielen jeho príjmy, ale aj výdavky. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti od frekvencie splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/ domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, ako aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (tj. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi posúdiť schopnosti spotrebiteľa splácať úver nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta. Súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď ustálil, že právny predchodca žalobcu nadobudol potrebné vedomosti o osobnom, rodinnom, sociálnom a majetkovom stave z informácií, ktoré boli získané zo žiadosti žalovaného o poskytnutie úveru (žiadosť o flexipôžičku). Odvolací súd konštatuje, že skúmanie bonity zo strany právneho predchodcu žalobcu bez overenia výšky čistého mesačného príjmu, výdavkov na živobytie, prípadných dlhov na poistení, daniach a podobne, nie je postačujúce pre splnenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Bez toho, aby právny predchodca žalobcu skúmal aj iné spomínané aspekty, napr. celkové mesačné výdavky žalovaného, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať dlh zo zmluvy. Už samotná skutočnosť, že žalovaný v žiadosti o poskytnutie úveru uviedol ako iné záväzky hypotéku na nehnuteľnosť vo výške 52.000 eur s mesačnou splátkou vo výške 300 eur, mala mať za následok zvýšenú pozornosť veriteľa, obzvlášť s poukazom na skutočnosť, že žalovaný uviedol v žiadosti o úver svoj príjem vo výške 700 eur a zároveň žiadal o poskytnutie ďalšieho spotrebiteľského úveru, ktorý je predmetom tohto konania, s výškou mesačnej splátky 69,56 eur. Právny predchodca žalobcu za uvedeného stavu mal byť obozretný pri poskytovaní spotrebiteľského úveru vzhľadom na mesačnú splátku žalovaného vo výške 300 eur, na ním poskytnutý úver s mesačnou splátkou vo výške 69,56 eur v spojení s ďalšími mesačnými výdavkami žalovaného. Nemožno konštatovať, že zo strany právneho predchodcu žalobcu sa jednalo o konanie s odbornou starostlivosťou. Iba vzájomným porovnaním všetkých rozhodujúcich činiteľov je totiž možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je schopný plniť svoje záväzky a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky. Je možné uzavrieť, že veriteľ si nespĺní povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, ak bude vychádzať len z objektívne predloženého osobného prehlásenia dlžníka o jeho majetkových pomeroch, resp. zo žiadosti o flexipôžičku, ako to bolo v predmetnom prípade. Už gramatickým a logickým výkladom § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľskom úvere možno dôjsť k záveru, že dostatočnými nie sú informácie získane iba od spotrebiteľa. Odborná starostlivosť predpokladá, aby údaje, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, boli overené, resp. objektívne podložené minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka. Právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvy vychádzal len z vyjadrenia spotrebiteľa o jeho schopnosti splácať úver, resp. len z informácií uvedených žalovaným v žiadosti o úver, preto uvedené nepochybne predstavuje formalistický prístup dodávateľa k splneniu povinnosti vyplývajúcej mu z ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom úvere. Za týchto okolností právny predchodca žalobcu zjavne nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., ale naopak, tieto svoje povinnosti porušil, keď riadne neskúmal príjem a výdavky žalovaného, čím sú naplnené predpoklady hmotnoprávnej fikcie

podľa § 11 ods. 2 zákona prvá veta, t.j. že právny predchodca žalobcu nebol oprávnený vyžadovať od žalovaného jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

11. Právny predchodca žalobcu teda nemohol pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, nakoľko nekonal s odbornou starostlivosťou. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktoré sú už splatnými, a to za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy a po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Citované ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách oprávňuje banku postúpiť na iný subjekt len peňažný záväzok, s ktorým je dlžník v omeškaní (z dôvodovej správy k uvedenému zákonu týkajúcej sa predmetného ustanovenia je zrejmé, že toto ustanovenie upravuje možnosť využitia inštitútu postúpenia pohľadávky zodpovedajúcej nesplácaného dlhu) a nemôže postúpiť pohľadávku, ktorá ešte nebola splatná. Z uvedeného teda vyplýva, že právny predchodca žalobcu nemohol postúpiť žalobcovi tzv. „živý úver“. Pokiaľ teda právny predchodca žalobcu postúpil svoju pohľadávku na žalobcu konal v rozpore s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách, a preto je Zmluva o postúpení pohľadávky neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka a žalobca teda nie je v prejednávanej veci aktívne vecne legitimovaný. Vzhľadom na nedostatok aktívnej vecnej legitimácie na strane žalobcu bolo potrebné žalobu zamietnuť.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

13. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 a 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v dôsledku dôvodne podaného odvolania žalovaného, priznal v konaní úspešnému žalovanému nárok náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).